

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak.

Egész évre — — — — 21 kor.

Félévre — — — — 12 .

Negyedévre — — — — 6 .

Egy hóra — — — — 2 .

— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 143. szám.

Szerda június 24.

A miniszterelnök a szeszadóról.

Nagybeeskerek, június 24.

A parlamentet most a szeszadó ügye tartja lekötve. Már napok óta folyik hosszasan a vita fölötté s a szónokok nagyrésze sok hibával vádolja a szeszadójavaslatot.

Bár a vita még ugyszólván a delelőjén van, a miniszterelnök szükségesnek tartotta, hogy már most megfeleljen a kifogásokra, hogy a közvéleménynek — melynek egy része szintén nem rokonszenvezik a javaslattal — megadja a kellő fölvilágosításokat az irányban, hogy a javaslat mit jelent az országra nézve.

Tegnap nyilatkozott erről a miniszterelnök a képviselőházban. Kijelentette, hogy államháztartásunk állapota mellőzhetetlenül szükségessé teszi állami bevételünk fokozását s már a költségvetési expozéjában is utalt a szeszadó emelésére, mert ez képezi a finansziális helyzetünk biztosításának alapját. Tulzott remények állíthatják csak, hogy a szeszadóemelés 40 milliót fog jövedelmezni. Ő csak 25 millióra számít s arra sem az első évben, mert sok a beruházási költség, körülbelül 130 millió s különben is egész gazdasági életünk állapota is csökkentőleg hat. Hibásan tüntetik fel, hogy a szeszadó csak a legsalsóbb néposztályt sújtja. Egyoldalón megterhelésről beszélni sem lehet.

Egészségügyi szempontból sem lehet a javaslat ellen érvelni. Az adóemelés csökkenti a szeszfogyasztást, nem emeli, sőt megkönnyíti a bor- és sörfogyasztást. Nálunk emelkedik a szeszfogyasztás, de ennek nem örül. Jobb volna, ha a borfogyasztás emelkedne. Egészségügyi tekintetben is ezen a téren javítunk. S ha bejön a szeszmonopólium, a káros hatások még inkább csökkenni fognak.

A szeszfogyasztás emelkedése a népesség s a kereset emelkedésével gyarapodott.

Ez nem egészen egészségtelen állapot. Különbösen is a korcsmák terén egész sereg

szigorítást rendelt már el a kormány. Egyébként nálunk az iszákosság nem hódított akkora tért, mint más államokban. Az ecetet is ezentul nem a kontingensből, hanem a drágább excontingensből fogják venni.

Igaz, — konstataulta a miniszterelnök — hogy a javaslat emeli az adót, de megvalósítja azt az elvet, hogy amennyire lehet, az ipari szeszgyártást átutalja a mezőgazdasági szeszgyár körébe. Az ipari és a mezőgazdasági szeszgyárak terén megváltozott a helyzet. Azelőtt az ipari szeszgyárak jórészt mezőgazdasági jelleggel bírtak.

Ez ma már azonban alaposan megváltozott. Most már ők nem hizlalnak, hanem megszáritják a moslékot s eladják. Ezért kell most velük szemben a mezőgazdasági szeszgyárakat felállítani. Ő nincs az ipari szeszgyárak ellen, de tekintetbe kell venni termelési viszonyainkat.

Nem áll az a vád, hogy a mezőgazdasági szeszgyár a nagybirtokosok javát szolgálja. A javaslat éppen azt az elvet propagálja, hogy lehetőleg kis mezőgazdasági szeszgyárak állítsanak fel és elősegíti a szövetkezeti szeszfőzést. Inkább ilyen egyesülésre bírják rá a kisgazdákat a javaslat támadóit.

Hangsúlyozta továbbá Wekerle, hogy a javaslat azt célozza, hogy a mezőgazdasági termelés fokozza. Ezzel elősegítjük az intenzívebb gazdálkodást. Sokan kifogásolták azt, hogy a 65 koronás megváltást ne az állam fizesse, hanem az, aki majd az előnyöket élvezzi. Elvben a tétel szép, de a valóságban meg nem valósítható. Ha az igazi közgazdasági célt tekintjük, ettől nem szabad visszamaradnunk.

A gyümölcsföldök kérdéséről szólva, kijelentette a miniszterelnök, hogy a szigorításra okot szolgáltat, hogy adóarányosítás és eltilkolás szempontjából a mai állapotot fenntartani nem lehet. Az arány-

talanság ma ezen a téren igen nagy. Ebben a javaslatban az átalányozási feltételek kedvezően vannak megállapítva. Hajlandó ezt a kedvezményt még tovább is fokozni, sőt bizonyos átmeneti időre a mai átalányozási állapotot is fentartani. Az a célja, hogy a termelő az ő termelésének igazi értékét kapja. Ez a javaslat célja és ezt meg akarja valósítani.

A csanádi püspök összeférhetlensége. Tegnap országgyűlési tudósításunkban már jelentettük, hogy Justh Gyula házelnök bemutatja az összeférhetlenségi állandó bizottság jelentését Csernoch János csanádi püspök ügyében. A jelentés szerint az összeférhetlenségi állandó bizottság Csernoch János csanádi róm. kat. püspök, orsz. képviselővel szemben az Ivánka Milán orsz. képviselő által, a képviselőház 1908. évi március 12-ik napján tartott 289. ülésében bejelentett összeférhetlenséget nem állapítja meg.

Az indoklás azt mondja, hogy Csernoch János orsz. képviselővel szemben összeférhetlenség megállapítható nem volt, az 1901. XXXIV. t.-c. 1. szakasza alapján azért, mert a püspöki méltósággal egybekötött és az egyházi vagyonból járó javadalom élvezete sem a fizetés, sem pedig a díjazás fogalmának nem felel meg. Nem volt megállapítható az összeférhetlenség az 1901. XXIV. t.-c. 3. szakaszának 1. pontja alapján sem, mert bárha az 1885. VII. t.-c. 4. szakaszának B. a. pontja szerint a magyar szent korona országainak latin és görög szertartású róm. kath. megyés püspökei ezen állásukból folyólag a főrendiháznak törvény szerinti tagjai, a most hivatkozott törvényszakasz 12. szakaszában foglalt rendelkezése alapján ezen főrendiházi tagsági jog megszűnik, ha képviselővé választatnak és a választást elfogadják azon időre, ameddig képviselői megbízatásuk tart. Habár Csernoch János képviselővé választatása csanádi róm. kat. püspökké való kinevezetését meg is előzte, ezen körülmény az erre irányuló bejelentés elbírálása körül a törvényszerű állapot figyelembe vételén mit sem változtathat, mert Csernoch János képviselői minősége a főrendiházi tagsági jog gyakorolhatására nyíló igényét szüntette meg s következésképp a képviselővel szemben ezen alapon összeférhetlenség megállapításának minden törvényszerű indoka hiányzik.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Villamos jóslatok.

— Vigyázzon, doktor! El találja törni valamijét, mint én eltörtem a minap annak a párisinak! A villamos napilapok pokoli lármát ütnék vele.

Oh, most már minden rendben van, mondta a másik orvos. És hozzám fordulva, kérdezte: Hogy érzi magát, uram!

— Az agyam tiszta, feleltem neki; de hát mi történt? Egy éreztem, mintha a washingtoni Capitolium rám szakadt volna.

— Téved, uram, ez a nemes monumentális épület föld alá süllyedt, mintegy ezer esztendővel ezelőtt. A saját sulya vonta le. Nagyon sok agyveleje volt belül. Mintegy kétszáz évvel később leemeltük a kupola burkolatát s ott láthatja ön kiállítva archeologiai nemzeti muzeumunkban, mint a primitív amerikai művészet egyik szép példányát. Ma reggel is előkelő látogatóink voltak, külön ezért jöttek Karthumból, a civilizáció eme nagy központjából. Rendkívüli örömeiket nyilvánították, hogy lépésről lépésre láthatják az elért haladást a barbár 1886. esztendő óta egész a boldog 3000 évig, amelyben annyira büszkék vagyunk jelenleg élni. Az utasokat jövet-menet lövöldözték.

— Lövöldözték! kiáltottam fel rémulten. És civilizációról beszél ön! . . .

— Csillapodjék, uram, mondta az orvos nyugodtan. Látom, hogy téved. A mi ethiopiai turistáinkat nem lötték le, hanem villam-vonaton jöttek Newyorkba, mely vonatot villamos puska

lőtt ki, mint egykor a közönséges ólomgolyót. Ez a rendszer nagyon kényelmes s használata általában el van terjedve. Különbösen is ez a legolcsóbb közlekedési mód és a leggyorsabb: két pillanat a világ körülutazására beleértve az étkezést — természetesen a villamost.

Időt vettem magamnak a gondolkodásra . . .

— Hogyan érzi most magát?

— Csak annyit mondhatok, hogy képességeim jó rendben látszanak lenni, de az egész testem mintha fából volna.

— Hahaha! röhögött a kérdezősködő erősen tudományos arccal. S a kollégájához fordulva megjegyezte: A mérlegelhetlenek még nem kezdtek működni.

— Nagyon furcsán érzem magamat, folytattam, sajátságos benyomást érzek, mintha fel . . . fel . . .

— Felboncolták volna?

— Nem.

— Ah, tudom, mintha szétszedték volna?

— Nem, nem! Azt akarom mondani, hogy ki . . . ki . . . nem bírom befejezni a szót.

— Doktor, mondta a tudós a szomszédjának, adja ide csak kérem a mnémophonet.

Egy kis szerszámot hoztak elő, egy villamos drótot helyeztek az asztal lába alá, egy másikat a kérdezősködő fülebe.

— Mintha kiszáritották volna, akarta ön mondani, szölt az orvos egyszerűen, miután hallgatózott.

— Ez az! mondtam.

— Nos, fiatal ember, folytatta ünnepélyesen a tudós, a valóság az, hogy tényleg kiszáritottuk önt, mint a hogy önök az önök tökéletlen

nyelvén mondják. Mi villamozásnak mondjuk . . . Megunva az életet 1886-ban, e nyomoru kor politikai zülöttségének láttára, ön meggyilkolta magát.

— Hallja az ur, mondtam méltatlankodva, válogassa meg a szavait . . . én nem engedem magamat sértegetni.

— Hogy rövidre fogjam a dolgot, folytatta az orvos, bámulatos tudományunk nagy alapítója, egy obscurus tudós abban az időben, Smith Teofil, villamozás által megmentette önt. Negyven évvel később, mikor nyilvánosság elé lépett csodás felfedezésével, Smith végrendeletileg az övével együtt az ön hulláját is tanítványaira hagyta. Mi másfél századdal ezelőtt újra életre kelttük mind a kettőt. Bemutatom őket önnek.

— János, kiáltotta el magát az orvos.

— Az ég szerelmére! jajdultam fel, ne tegyen semmit! Hiszen csak újra kezdené!

— Ne féljen semmit . . . Nem tesz erőszakot senkin . . . De folytatom. A tanítványainak tömérdek dolguk akadt. Megkísérlettük az eljárást egy földspekulálólal, ki olcsón megvett egy lápot abban a reményben, hogy egy napon megkészsereződik az értéke. A mi emberünk nem akart várni. Halálra villamoztuk őt s 30 évvel később ébredt fel, mint milliomos. Ez a példa felvirágoztatta az új találmányt. Az összes szerencsétlen spekulálók, bankárok, haussera, baissere játszó stb. özönlöttek hozzánk, mint megváltóikhoz. E pillanatban több mint három millió kliensünk van, kik villamos, tudományos és ideiglenes halálalmot alusznak, hogy egy mondott napon felébredjenek, mind nagy vagyonnal.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 1/2 óráig kezdve délig azurak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 3/4 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig.

Június 25. Jegyzők közgyűlése.
Július 13. Közig. bizottsági ülés.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Schmelz Miklós nagybecskereki lakos, ügyvédi írnokot a nagybecskereki kir. járásbíróshoz végrehajtóvá nevezte ki.

— **Hitelesítő közgyűlés.** A vármegyházán ma délelőtt volt a hétfői rendkívüli megyei közgyűlés hitelesítő aktusa, amelyen Jankó Ágoston alispán elnökölt.

— **Torontali küldöttség a miniszterelnöknél.** Torontálvásárhely és Jarkovác községek küldöttsége tisztelgett tegnap délelőtt a képviselőházban Bohus Károly képviselő vezetésével Wekerle Sándor dr. miniszterelnöknél. A küldöttséghez csatlakoztak még Becsey Károly, Dániel Pál, dr. Várady Imre, Kardos Samu és Várnay Imre képviselők. A küldöttség nevében Bohus Károly arra kérte a miniszterelnököt, hogy az ő felsége által a határvidéki községeknek átengedett németbányai rétből járó jutaléknak a két községet illető részét adassa ki. Wekerle Sándor dr. miniszterelnök kijelentette, hogy miután itt peres eljárásiól van szó, csak annyit ígérhet meg, hogy az ügyet meg fogja vizsgálni és szigorúan törvényes alapon fog eljárni.

— **A közig. tanfolyam vizsgáinak eredménye.** A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyamnak június 19-ikén elkezdett II-ik félévi vizsgái tegnap érték véget. A vizsgák eredményét ma délig hirdette ki Jankó Ágoston alispán, tanfolyami igazgató a hallgatók előtt, szép beszédben buzdítva őket az életben és hivatásukban való további buzgó munkásságra. A vizsgák eredménye igen szép, amennyiben 8-an kitüntetéssel, 24-en egyhangulag, 22-en szótöbbséggel vizsgáztak s mindössze háromnak kell tenni pótvizsgát egy-egy tárgyból. A vizsgákat a következő hallgatók tették le sikerrel:

Kitüntetéssel: Babár András, Babják Béla, Deák Vidor, Faber József, Fuchs József, Gonda Balázs Mansbarth Árpád, Zipfl János.

Egyhangulag: Árvay György, Fuchs Péter, Gál Imre, Gosztonyi Viktor, Horváth István, Kehrer József, Kern Ervin, Kisgergely Barnabás, Klopp Miklós, Kofler István, Kollman Henrik, Kovács Ignác, Mathé László, Parsché Károly, Schwartz Géza, Stefan Máttyás, Stefanovics Gyula, Szendrey Jenő, Tárnok István, Topovarszky Milivoj, Veszty-Csekity György, Vicsay Endre, Weinhardt Ádám, Wingert András.

— Az orvosi tudománynak ez az ága csodás felfedezésekkel gazdagodott. Szóval Newyork az első tudományos központtá lett — az ügyletekhez alkalmazott tudományt értem. Csodálkozva mindemez ujdonságokon, dörzsölgettem a szememet.

— Ez meglepi önt, folytatta az orvos. De még különbet is tudunk. Gazdag embereket csinálni nem elég. Móját ejtettük, hogyan lehet józan ész nagyban gyártani s eladni kicsinyben.

— Oh, oh! És hogyan csinálják azt?

— Nagyon egyszerűen. Egy külön villamos gép összegyűjti csirájokban az eszméket, melyek a levegőben uszálnak. Ez egyik legcsodásabb találmánya a 2998 esztendőnek. Mi megrögzítjük és bekebelezzük ezeket a csirákat a rég idők nagy férfiai munkáinak süritett kivonatával. Ezt a munkát az omniphone segítségével végezzük, ezzel a rendkívül különös géppel. Mikor aztán a nyers anyag így készen van, érintkezésbe hozzák a kliensek nagy rokonszenvével. Ekkor csak a villamos üteget kell működésbe hozni, a pozitív sarkot érintkezésbe hozva, az emlékező tehetség szervével. Az idegszövet rostjai felfogják a józanész testecskéit, melyek a vérkeringés folytán természetesen szét vannak oszolva az egész emberi testben. E szép találmánynak köszönhető, hogy az örület, a hülyeség, a politikai mánia, a puritán fanatizmus körülbelül el-

Szótöbbséggel: Babos János, Benda Márton, Bodor János, Brüll Géza, Debreczeni Nándor, Dietz Tivadar, Rhósz Antal, Jaksits Imre, Kaszonyi Pál, Kiss József, Laub Miklós, Martinovics Sándor, Mészáros Pál, Misztrik János, Páva György, Ravasz Vince, Schramm Frigyes, Szivery István, Waldner Ádám, Wiegner József, Wodraska Béla, Zsiross László.

A szigorlatok július 1-én és 2-án lesznek.

— **Papavetés.** Mint Temesvárról jelentik, Németh József fölsz. püspök ma a püspöki palota kápolnájában Prokop Sándor végzett theologust alszerpappá, továbbá Glázi Miklós, Dittrich Miklós, Gyenes György, Hert József, Nikolény István és Ökrös László alszerpapat diakonussokká s pénteken e diakonusokat lelkészekké szenteli.

— **Custoza-ünnep.** A 29. közös gyalogezrednek Nagybecskereken állomásozó zászlóaljja a szokásos fénylél és kegyelettel ünnepelte meg az 1866-iki diadalmas custoza-i csata mai évforduló napját. A legénység hitfelekezetenként délelőtt a különböző templomokba vonult, ahol isteni tiszteletet voltak. A római kath. templomban az isteni tisztelet délelőtt 9 órakor volt, a melyen a zászlóalj egész tisztikara résztvett. Mire után a legénység visszatért a laktanyába, ahol délig javított ebédet s egész napra pihenőt kapott, míg a tisztikar szintén lakomát rendezett, amelyen számos pohárköszöntőben emlékeztek meg a diadalmas esztéről. Az isteni tiszteleten, valamint a lakomán is részt vett a honvédség részéről Neuschl Ferenc alezre-des is.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, melyen folyó ügyeket intézett el.

— **Iskolaavatás Nagyteremián.** Mint Nagyteremiáról jelentik, San-Marco hercegnő ott egy leánynevelő-iskolát alapított, melyet e hó 29-én, hétfőn fognak felszentelni. A felszentelés maga Csernoch János püspök ogja végezni.

— **A temesmegyei jegyzők gyűlése.** A Temesvármegyei községi jegyzők és körjegyzők egylete tegnap tartotta Temesvárott tisztújító közgyűlését a megye székházán Bürger Ferenc elnöklete alatt. A közgyűlés tárgysorozatának fontosabb pontja az elnöki jelentés, valamint az új községi szervezési szabályrendeletre hirtetendő pályázat volt. Együttel megejtették a tisztújítást is, melynek eredménye a következő: Elnök lett Bürger Ferenc. Alelnökök: Miskovics György és Kendeffy Richard. Főjegyző: Oberst Béla. Pénztárnok: Küttel Árpád. Jegyzők: Szozanszky János, Nikolics Dusan, Wingron Ede. Választmány: Jorgovics Kornél, Mészáros István, Herold Rezső, Lóza Zoltán, Reimholz József, Raacz Kálmán, Sörényi Gyula, Sebestyén Pál, Czittler József, BARKÁNYI Béla,

tűnt a mi dicső amerikai Egyesült-Államunkból. Nagy férfiak nélkül szépen megvagyunk, miután mindenki ugyanazon tető alatt él.

Körülnéztem és csak most láttam, hogy az utcák üvegtetővel vannak fődve s tudományosan kivilágítva és szellőztetve. A járó-kelőknek nem volt többé szükségök kalapra és a tömegben egyetlen kopasz főt sem láttam.

Arcom a legnagyobb meglepetést fejezhette ki, mert az én doktorom egyszerre így szólt komolyan:

— Ne csodálkozzék egyszerre nagyon sokat, kifárasztja magát. Előbb erőhöz kell jutnia... János, hozza ide a 14. számú soupographot, szólt oda a segédjének.

A gép úgy volt felállítva, hogy hasson a gyomrom tájékára és legott kellemes érzés töltött el, mint kitűnő étkezés után.

— Mindjárt egy kis villamos pihenést nyujtunk önnek, mit hajdan álomnak neveztek. Azután körülhordozzuk önt tudományos könyvtárunkban, hol 1500 millió kötet fog az ön rendelkezésére állani.

— Oh, oh, doktor! Már is fáj tőle a fejem, amit most hallottam.

— Egy kis türelem, mondta az orvos nyájas mosolylyal. Az jó volt az ön idejében. Mi változtattunk ezen. Két kis kombinált műszer, az opthalma lographe és a mnémotype átírja öt

Falböck Géza, Csapó Béla, Merstorf Máttyás, Szerb Viktor, Unger Pál, Csiky Gyula, Alexandrescu Viktor, Rapszky Mihály, Salkovits Endre, Nesits Mihály, Manherz Károly, Pinter Sándor.

— **Állatorvos választás.** Nagyösz községben, mint lapunknak jelentik, a múlt héten megtartott állatorvos választás alkalmával Pauliczky Aladárt választották meg állatorvosnak 13 pályázó közül.

— **Visszaélések a nagybecskereki munkásbiztosító pénztárnál.** Jelentettük már, hogy az országos munkásbiztosító hivatal kiküldöttei, Mahler Emil főszámánácsos és Törzs Kálmán statisztikai főtiszt pénteken Nagybecskerekre érkeztek, hogy az itteni munkásbiztosító pénztár ügy- és vagyonkezelését megvizsgálják. A vizsgálatnak meglepő eredménye lett, amennyiben kiderült, hogy a pénztár vagyonkezelése körül súlyos visszaélések történtek. A munkásbiztosító pénztár igazgatósága tegnap este tartott ülést, amelyen a kiküldöttek bejelentették, hogy az eddigi vizsgálat során nagyobb hiányt fedeztek föl. Hogy a visszaélés mely időtől kezdődik, azt még az ezután folytatandó vizsgálat fogja megállapítani. A testület pénztárosa és titkára a vizsgálat következtében leköszönt. A vizsgálat most még minden irányban tovább folyik.

— **Kutya helyett leányt lött.** Nesztorov Péter itteni földműves a napokban este 9 órakor puskájával kiment a kültelken levő szőlőjébe, hogy az ott garázdálkodó kutyákat elkergesse. Nem messzire a szőlőtől ült Radu Éva 15 éves cigányleány több más leánnyal. Nesztorov e közben észre vett egy kutyát s ráfogta puskáját s elsütötte azt. A sötétség miatt azonban rosszul célzott s a lövés nem a kutyát találta, hanem a leány combjába furódott. A szerencsétlenül járt leányt, kinek állapota veszélyes, a kórházba szállították, míg Nesztorov ellen gondatlanság miatt megindították az eljárást.

— **Égiháboru.** A sok-sok szárazság után most egymásután adja az idő a menyei vizet. Tegnap este is, rekkenő forróság után, heves égiháboru keletkezett sűrű villámapásokkal, majd utána egész éjszaka erős eső következett. Az égiháboru mára egyben meglehetősen lehütötte a levegőt, úgyhogy a 40 fokos forróság 25 fokra szállt alá, ami mindenestre jólesik a sok izzadság után.

A marokkói zavarok minduntalan emlékeztetnek bennünket arra, mily nagy befolyása volt egykor a mohamedánoknak egész Európára. Az orvosi tudomány is sokat köszönhet nekik. A többek között kiemelendő, hogy a 10-ik század végén Mohamed Aressi hírneves arab orvos már több fajta fogltszító-szert készített, amennyiben már akkor nagy fontosságot tulajdonított a szájj gondos tisztításának. Ma már tudjuk, hogy a

perc alatt az agyba valamennyi könyvnek a tartalmát. Az eljárás csatlhatatlan öt évi jótállással 5 dollárért.

— Doktor, kérdeztem pillanatnyi gondolkodás után, én 1886-ban újságíró voltam s e foglalkozás kíváncsisága megmaradt bennem. Miféle emberek szokták így vásárolni különkint az eszméket és a józan ész?

— Mindenki azt veszi nálunk, ami leginkább érdekli.

— Még egy kérdést, doktor. Hiszi-e, hogy mindezekkel a maguk különféle műszereivel örök-életűkké tehetik az embereket?

— Ez nehéz dolog.

— De hát nem tudnák a végtelenségig villamozni az emberi testet?

— Mindennek van határa. Minden villamozásnál veszt a test valamit a maga egyéniségéből, külön életerejéből. Most átlag véve 500 évig élünk és felvihetjük ezerig... De magára hagyom önt, sok a dolgom.

— Még egy szót, mi az emberi élet titka? Az orvos bizonyosan nem volt szokva az újságírók faggatásaihoz. Felelet helyett a segédjéhez fordult, ki nem tágitott mellőle.

Nem szólt semmit, de a segédje a hóna alá fogott, egy nagy csöbe tolt, hasonló egy óriási ágyucsőhöz. Roppant durranás hallatszott. Visszalöttek 1886-ba.

Johan Soudan.

Mindenki használja ki a kedvező alkalmat, a meddig a készlet tart.

Fiu öltönyök 4 K.-tól kezdve
Fiu felöltő 8 " " "

Női- és leány-raglan és felső kabát 5 koronától kezdve
Uri- és leány-kimono és gallér . . 8 " " "

Uri öltönyök 15 K.-tól kezdve
Uri felöltő 15 " " "

a legfinomabb kivitelig, mind feltűnően olcsó.

a legfinomabb kivitelig, mind feltűnően olcsó.

Telefon 141.

KOVÁCS GEDEON

275-34.31

angol szabó-műhely.

Telefon 141.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 24. (A „Torontál” ered. távirata.) A képviselőház a szeszdó javaslat tárgyalása során ma eljutott az általános vita berekesztéséig. A tárgyalás teljes befejezéséig még sok szó fog elhangzani s a vita még jó ideig eltart, mert a javaslat sürgősségéről ma hirtelen lemondtak s így csak az egy órával meghosszabbított ülésen fogják tovább tárgyalni a javaslatot.

Az ülést Justh Gyula elnök a rendes időben nyitotta meg. A kormány részéről Wekerle Sándor, Günther Antal és Josipovics Imre voltak jelen.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után felolvassák az interpellációs könyvet, amely szerint újabb interpellációt jelentettek be: Nagy György a paksi választás és Zanella Richard, a máv. és a fumei raktárházak között kötött szerződés dolgában.

Az interpellációkra fél 3 órakor térnek át.

Ezután folytatták a szeszdó javaslat tárgyalását.

Elsőnek Szucsú János nemzetiégi szóval fel a javaslat ellen, majd utána Banjanin János horvát beszél, szintén a javaslat ellen.

Bozóky Árpád a kisüstösök érdekében szól, miközben többször eltér a tárgytól. Az elnök ismételt figyelemzteti, de mivel ez nem használ, végül megvonja tőle a szót.

Most még Grahovác és Zagorác horvát képviselők beszélnek a javaslat ellen, majd az elnök jelenti, hogy mivel több szónok feljegyezve nincsen, az általános vitát berekeszti.

A vita berekesztése után Hoitsy Pál előadó szólal fel elsőnek s kéri a javaslat elfogadását, a részletes tárgyalás alapjául.

Utána Wekerle Sándor miniszterelnök szól s azt mondja, hogy a részletes tárgyalás során egyes módosításokat hajlandó elfogadni. Eért kéri, hogy az összes határozati javaslatokat vessék el.

A miniszterelnök után következnek a zárószónokok, kik közül először Roits Milán horvátul beszél, majd pedig Farkasházy Zsigmond következik.

Lapunk zártakor az ülés folyik.

Ferenc Ferdinánd trónörökös Marienbadban.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Marienbadból sürgönyzik, Ferenc Ferdinánd trónörökös és neje rövid tartózkodásra tegnap odaérkeztek.

Elmaradt sürgősség.

Budapest június 24. (A „Torontál” eredeti táv.) A képviselőház ülése ma meglehetősen népes volt. A szeszdójavaslat sürgősségének kimondásához vagy 1500 távirattal hívták a távollevő képviselőket a fővárosba s ezeknek nagy része meg is jelent. Mindazonáltal a sürgősségből mégsem lett semmi. A képviselők ugyanis azt vitatták, hogy a szeszdójavaslatra nem lehet kimondani a sürgősséget, mert az Ausztriával közösen intézendő el, a közös ügyekre nézve pedig az új házszabályok értelmében nem lehet sürgősséget kimondani. Mások viszont kívánták az indítvány beterjesztését, úgy látszik azonban, hogy az előbbiek felfogása győzedelmeskedett, mert a sürgősségi indítvány beadása a mai ülésről elmaradt.

A szerb válság.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi táviratok szerint a szerb válság véget ért. A király ugyanis elfogadta Pasic miniszterelnök lemondását s helyébe Velimirovis Péter állam-

tanácsost nevezte ki miniszterelnöknek, aki az új kabinetet már meg is alakította.

A képviselőház munkarendje.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a kormány a nyári szünet előtt még a végrehajtási novellát, a kuriai bíráskodás meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot és a főváros fejlesztéséről szóló javaslatot akarja elintéztetni. Mivel a szeszdójavaslat sürgősségének kimondása elmarad s ilyenformán annak vitája még soká elnyúlhat, a képviselőház ülései előreláthatólag jól bele fognak nyulni a júliusba. Így azután a vakáció is később kezdődik, mint ahogy remélték.

Az új végrehajtási eljárás.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi és 48-as párt tegnap este értekezletet tartott, melyen a végrehajtási novellát tárgyalták. Az értekezleten részt vettek a kormány részéről Wekerle Sándor és Günther miniszterek, Sztéryni és Meskó államtitkárok. A párt a novellát több-kisebb módosítással elfogadta.

A horvátok és a szeszdó.

Budapest, június 24. (A „Torontál” eredeti távirata.) A horvát képviselők köréből eredő hírek szerint a horvátok a szeszdójavaslat részletes vitájánál nem akarnak teljes erővel fellépni s mindössze csak hatan vagy heten fognak résztvenni a vitában.

Határidő-üzet.

Budapest, június 24. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre 1908.)	22.62
Rozs (októberre 1908.)	18.60
Zab (októberre 1908.)	16.42
Tengeri (augusztusra)	13.92
Tengeri (új, októberre)	13.58

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokcsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csősztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 8 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokcsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zsombolyára. (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csősztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

racionális szájjápolás valamely elismert fogtisztítószerszerrel, mint a minő például Sarg B. „Kaldont”-ja, képes a fogakat a legöregebb korig is megóvni mindennemű betegségtől.

Gyilkos csendőr. Borzalmas eset történt a napokban Temesmíklóson. Nagy-Gotthard István próbacsendőr valami miatt összeveszett Knelly József csendőrrel. Nagy-Gotthard valósággal dühöngeni kezdett és szolgálati fegyverével Knellyt agyonlőtte. Az örsvezetőre is ráfogta a fegyvert, de az csütörtököt mondott. Ekkor végre sikerült megfékezni és bilincsbe verni a nekivadult embert.

Pagliano-szirup. Az egyedüli valódi, világoskék Girolamo Pagliano-védjeggyel ellátott Pagliano-szirup kiválóságát igazolja ama tény, hogy ezen különlegesség mint legjobb vértisztító szer, Pagliano-szirup folyékony és poralakban 1838. óta sok ezer családnál eredményesen bevált. Kifűnő, orvosi rendelésre enyhén működő hashajtószer, mely a székrekedést és annak hátrányos következményeit megszünteti s vértisztítóan hat. Rendelések címzendők: Girolamo Pagliano tanárhoz, Florenz A/42. via Pandolfini. 2.2

Irodalom.

* A szerb monostoregyházak történeti emlékei Délmagyarországon. E cím alatt Szentkláray Jenő dr. apátkanonok, a magyar tudományos akadémia tagja, tudvalevőleg felolvasást tartott a magyar tudományos akadémiában, — alapos tudással, történeti tárgyilagossággal ismertetve a délmagyarországi gör. kel. szerb zárdákat és azok történetét. A nagybecsű értekezés nyomtatásban is megjelent az akadémia kiadásában és egy példánya kezébe jutott Zmejánovic Gábor verseczi püspöknek. Zmejánovic püspök most megleghangu levélben gratulált Szentkláray Jenőnek és leveleiben többek közt azt írja, hogy e mű „a magyar történetírás terén uttörő munkát képez s szerzőnek irodalmi sikereit egy babérral gyarapítja”; egyben köszönetét fejezi ki Szentkláraynak a gör. kel. szerbek iránt mindenkor tanúsított érdeklődéséért s azon rokonszenvért, amely a szerbek iránt e legújabb művében is megnyilvánul.

* Budapest. Lux Terkának, ennek a nagy talentumu írónőnek ismét új könyve jelent meg, hogy mindinkább izmosodó tehetségéről bizonyosságot tegyen. Munkájának, amely regényes korrajz, „Budapest” a címe. A főváros többé-kevésbé ismert alakjai vonulnak föl benne, érdekes mese keretében. Hősnője Schneider Fáni, a szép, a szegény, az elbukott leány, aki később nagy vagyont és nagy pozíciót szerez magának, akinek lábai előtt a főváros gazdag és előkelő emberei hevernek és aki óriási vagyonra és befolyásra tesz szert. Az ő éltének történetében ismerkedünk meg a regény többi alakjaival, akiket az írónő sok erővel rajzol meg és akik közül egyikre-másikra szinte ráismerni vélünk. Lux Terkának ebben a művében nyilvánul meg legerősebben írói vénája és megfigyelő képessége, valamint saját filozófiája is. Aligha akad olyan olvasó, aki ezt a regényt, amely azonban kissé vázlatos, egyfolytában el ne olvassa, még pedig nagy érdeklődéssel és gyönyörűséggel. A munka Légrády testvérek kiadásában (Budapest, Váci-körút 78.) jelent meg, ami azt jelenti, hogy kiállítása igen szép. Címajpja illusztrált s az illusztráció Budapest egyik részletét tünteti föl. A mű, amely széles körökben fog feltűnést kelteni, minden könyvereskedés útján kapható. Ára 2 kor. 40 fillér.

Törvénytörés.

§ A nyári szünet a bíróságnál. A nyári szünet alkalmából a nagybecskereki kir. törvénytörésnél és járásbíróságnál most állapították meg a bírák szabadságidejét, amely a következő:

A törvénytörésnél:
Július 1-től aug. 11-ig: Dr. Szathmáry Ödön.

Július 1-től augusztus 12-ig: Dr. Kovács Károly és Benedek Jenő.

Július 1-től augusztus 13-ig: Dr. Kis János.

Július 3-tól augusztus 21-ig: Szilágyi Lajos.

Július 6-tól augusztus 1-ig: Bödcher Dezső.

Július 15-től három hétre Junga Aladár.

Augusztus 14-től szept. 24-ig: Szabó Béla.

Augusztus 14-től szeptember 19-ig: Putics Oktáv.

Augusztus 16-tól szeptember 26-ig: Junker János.

Augusztus 17-től augusztus 30-ig: Bödcher Dezső.

A járásbíróságnál:
Július 3-tól augusztus 11-ig: Alföldy Ede.

Július 3-tól augusztus 13-ig: Bronts Ernő és Lovas Mihály.

Augusztus 2-től szeptember 26-ig: Demeter János.

Nyílttér.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

596-1.1

Meghívó

az 1908. évi június hó 25-én d. e. II óraker az vármegyei főügyészi hivatalban tartandó igazgatósági ülésre.

Tárgysorozat.

1. Új tagok felvétele.
2. Üzletrészek átruházása.
3. Üzletrészek felmondása.
4. A betétkamatláb megállapítása.
5. Határozathozatal Gligorov Zsiva, Lestyánszky György és Kecskeméty Károly befizetett üzletrészeinek folyó számlai tartozásuk kiegyenlítése iránt.
6. Tagok kizárása.
7. Netáni indítványok.

Nagybecskerek, 1908. évi június 23.

Torontál vármegyei központi hitelszövetkezet, mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja titkári hivatala.

1144/1908. sz.

Bánlak község előjáróságától.

Hirdetmény.

Bánlak község előjárósága közhírré teszi, hogy a községi urbéri határnak körülbelül 4000 holdat kitevő vadászterületére a

vadászati jog

1908. évi augusztus hó 1-től kezdődő 6 (hat) évre, vagyis bezárólag 1914 évi július hó 31-éig Bánlak községében 1908. évi július 9-én d. e. 9 óraker tartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek Bánlak község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt betekinthesők.

Bánlak, 1908. évi június 17.

Weinhardt József, Magyar Sándor,
jegyző. 587-3.3 bírő.

1880/1908. sz.

595-3.1

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy f. évi június hó 4-én az adai vásárból egy 4-6 éves fehér-tarka tehén, hóka, egy 4-6 éves fehér és szürke tehén jfj., egy 2 hónapos fehér bikaborju kötőfékkel a fején ide megfutamodtak és bitangságba vétettek.

Igazolt tulajdonos azokat a költségek lefizetése után f. évi július 14-én d. e. 9 óráig átveheti, mert ha addig tulajdonosa nem jelentkezik, a bitang jószág 1908. évi július 15-én 8 óraker nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog adatni.

Karlova, 1908. évi június 22.

Petrovits,
bírő.Bossán,
jegyző

Kiadó lakás!

November 1-től kiadó egy 5 szoba és mellékhelyiségekkel

:: álló utcai lakás. ::

Bővebbet a háztulajdonos
RISZTICS PÁJÁNÁL.

592-3.1

Hirdetmény.

Vagyonbukott Illits-Danicza nagybecskereki bejegyzett cég csődtömegéhez, a csődleltár 1-12., 15. és 16. tétel alatti zongorák, harmoniumok és koncert-pianók tartoznak, melyek jónevű cégek gyártmányai és amelyek teljesen új állapotban leltározattak a csődhöz.

A csődválasztmány az ajánlati árverés mellőzésével a szabad kézből való eladást határozta el, felhatalmazására támaszkodva, felhívom tehát mindazokat, kik a csődtömegetől a fent jelzett hangszerek valamelyikét vétel utján megszerezni óhajtják, hogy nálam, mint csődtömeggondnál jelentkezni és a hangszerek megtekintése, esetleg kipróbálása után ajánlatukat megtenni sziveskedjenek.

Az ajánlatok felett a csődválasztmány határoz, el vagy el nem fogadásuk ennek döntésétől függ.

A hangszerek megtekintése és megvizsgálása céljából ezen hirdetemnyem közzétételét követő naptól kezdődőleg naponta d. u. 5-6 óra között történhetik, jelentkezés irodámban (Erzsébet-tér 535/3., Hubert-féle házban).

Nagybecskerek, 1908. június 23.

Dr. Hubert Zsigmond,
tömeggondnok.

493-2.1

Egy jóforgalmu

vendégfogadó

kávéházzal

korcsmával és

vendégszobákkal

házzal együtt

családi okok miatt jutányosan

= eladó. =

Bővebbet Vadászkiút kávéház,
Nagybecskerek, Vásár-tér.

574-3.3

ALMÁSY ÉS SZEPESY

könyv-, zenemű- és papirkereskedése NAGYBECSKEREK.

Telefon 22.

Telefon 22.

Ajánunk antiquarice, de teljesen új állapotban:

- Gracza: „A magyar szabadságharc története”, 5 kötet, diszkiadás, 70 korona helyett 55 korona.
- Jókai Mór összes művei, milleniumi diszkiadás, 100 kötet, 500 korona helyett 350 korona.
- Szalay-Baróti: „A magyar nemzet története”, diszkiadás, 4 kötet, 60 korona helyett 48 korona.
- Kisfaludy Sándor munkái, diszkiadás, 8 kötet, 30 korona helyett 24 korona.
- Vörösmarty összes művei, 6 kötet, 24 korona helyett 15 korona.
- Vörösmarty lyrai költeményei, 3 korona helyett 1 korona 80 fillér.
- Deák Ferencz: „Levelek”, 10 korona 40 helyett 8 korona.
- „Gondolatok” 11 korona 20 fillér helyett 9 korona.
- Tóth Kálmán összes költeményei 2 kötetben, 16 korona helyett 12 korona.
- Magyar Regényírók képes kiadása diszkiadásban, kötetenként 5 korona helyett 3 korona.

AZ „IDEAL” IRÓGÉP

torontálmegei vezérképviselősége.

229-x 23

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.

Olcsó árak!

Szolid kiszolgálás!

Tessék meggyőződni a nagy választékról

női kalapokban,

antiquat ernyők finom ohne bordural, kötények, harisnyák és félharisnyák, finom uri ingek, nyakravalók, gallérok és manóhetták.

Minden rövidaru, uri- és női divatba
:: vágó cikkek. ::

Postai megrendelések pontosan eszközöltenek.

Szives megrendelésekért esedezik

JÓNÁSZ BERTALAN,

(544-10.5)

Fő-utca.

1830/1908. sz. A nagyikindai járás főszolgabirjától.

Pályázati hirdetmény.

Tiszahegyes község székhelyvel szervezett tiszahegyesi körorvosi állás a körorvosnak lemondása folytán üresedésbe jött. Ezen állást elnyerni óhajtók felhivatnak, hogy az előirt képzettséget, egy évi gyakorlatot, valamint eddigi működést igazoló bizonylatokkal felszerelt kérvényeiket 1908. évi július 26-ig a szolgabirósághoz Nagyikindára küldjék be.

Javadalmazás: 2000 kor. évi fizetés, a husszemlést, halottkémlésért és a beteglátogatásért járó díjak élvezete. Tiszahegyes községtől szabad lakás, látogatási díjak, ugy Tiszahegyesen, mint Szajánon éjjel-nappal 1 kor.-ban van megállapítva.

A megválasztott orvos köteles a Torontál vármegyei orvosi nyugdíj-intézetbe belépni.

A szerb nyelv tudása kívánatos. A választás július 30-án d. e. 10 óraker fog Tiszahegyes község házában megejteni.

Nagyikinda, 1908. évi június 23.

Horváth István,
főszolgabiró.

594-3.1

HIRDETÉSEK

FELVÉTTETNEK A

„TORONTAL”

KIADÓHIVATALÁBAN.